Σωκράτης Κωτολούλης

ΜΟΡΦΕΣ ΕΛΛΗΝΩΝ

Τριάντα πεζοτράγουδα
κι ένα υστερόγραφο

Στη μνήμη του Μενέλαου Λουντέμη

Κάποιος τον είπε Τραντέλληνα
(τριάντα φορές Έλληνα).
Και με το δίκιο του…

ΠΡΟΛΟΓΙΣΜΑ

<u>« Κάποια οράματα του νου</u>
<u>Και κάποια καρδιοχτύπια »</u>
Κ. ΠΑΛΑΜΑΣ

Αυτό είναι το τελευταίο πόνημα που βγάζω, με φαρδιά - πλατιά τη τζίφρα μου, στο φως της δημοσιότητας. Ένα απ' τα πολλά χειρόγραφα που γεμίζουν τα συρτάρια του γραφείου μου και δεν πρόκειται να τα δω ποτέ τυπωμένα. Δε βαριέσαι! Ας τα εκδώσει κάποτε ο γιος μου, αν τα κρίνει άξια. Άλλωστε, είναι κι η μόνη κληρονομιά που τ αφήνω: μια στοίβα χαρτομαυρίσματα, αντί ένα μάτσο χαρτονομίσματα! Τι να κάνουμε, το πεπρωμένο...

Αλλά γιατί διάλεξα για στερνή έκδοση αυτό ειδικά το γραπτό; Ίσως επειδή με εκφράζει καλύτερα σαν ύφος και σαν στοχασμός. Ίσως πάλι επειδή πρέπει να « ξεφορτωθώ » επιτέλους κάποια ξεχωριστά ιστορικά πρόσωπα που έχουν γαντζωθεί πάνω μου σε κορυφαίες στιγμές της ζωής τους και με πιλατεύουν. Ηρωικές και τραγικές συνάμα μορφές που με γοήτευσαν, για να μη πω και με σημάδεψαν. Να λυτρωθώ λοιπόν απ' αυτό το ψυχοφθόρο πιλάτεμα μ' ένα ξόρκισμα λογοτεχνικό. Μ' έναν λυρικό, σκωπτικό (και φιλοσοφημένο, τολμώ να πω) σχολιασμό για ανθρώπινες συμπεριφορές που δίνουν το στίγμα ενός πολιτισμού. Κι ίσως με την πονηρή σκέψη να κλέψω κάτι από τη δόξα τους...

Ύστερα, πώς ν' αντέξω άλλο κι εκείνη τη θυμωμένη φωνή του Λουντέμη που γροικώ ασταμάτητα μέσα μου να μου κράζει από τα πέρατα: « Βουβάθηκες, παλιόφιλε! ».

Είναι όλα διαβάσματα κι ακούσματα που με τον καιρό έγιναν βιώματα. Ο μύθος τους πρόδηλος για όσους γνωρίζουν, έστω στοιχειωδώς, την ελληνική ιστορία μέσα στη διαχρονικότητά της, από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα.

Μα τι πάθαμε τώρα στα γεροντάματα; Ξεμωράματα; Κύκνειον άσμα, μήπως; Ούτε το' να, ούτε τ' άλλο - ευελπιστώ. Να το πούμε καλύτερα ξαφνικό όψιμο ποιητικό λουλούδιασμα.

Σ.Κ.

Οδυσσέας

Πολυμήχανε, παμπόνηρε,
καραβοτσακισμένε γιε του Λαέρτη,
που κουβαλάς μες στους αιώνες
ψεγάδια και χαρίσματα
της θρυλικής φυλής μας,
όλα σου ήρθαν βολικά στη ζωή:

Άλωσες το απόρθητον Ίλιο
με του « Δουρείου ίππου »
το μεγάλο κόλπο.

Ξεγέλασες
Σειρήνες,
Κύκλωπες,
Λαιστρυγόνες,
Σκύλλα και Χάρυβδη.

Η Κίρκη τα κατάφερες
να μη σ' αγγίξει
με τη μαγική της ράβδο.

Ξελόγιασες τη Ναυσικά
και κέρδισες την εύνοια
του βασιλιά πατέρα.

Όμως ο άθλος σου ο πιο τρανός
είναι που έβαλες το γέρο Όμηρο
να σ' αποθανατίσει
με την « Οδύσσειά » του.

Και δεν ήσουν ημίθεος,
ούτε καν ήρωας·
ένας κοινός θνητός.

Αισώπος

Μνημείο ασχημιάς ο ίδιος,
μας χάρισε τη σπάνια
των μύθων ομορφιά.

Δούλος ο ίδιος,
απελεύθερος μετά,
μας χάρισε την ελευθερία του λόγου
με την « αισώπεια γλώσσα »
που θαμπώνει τη λογοκρισία.

Ζώα οι ήρωές του
και γλιτώνουν από τις παγίδες
που τους στήνουν οι ανθρώποι.

Μόνον εκείνος δεν τη γλίτωσε
από τους ιερείς
που δεν ανέχτηκαν
τις « ηθικές νουθεσίες » του.

Έτσι, τ αδικοχυμένο
« αισώπειον αίμα »
ζητάει ακόμα στους Δελφούς
εκδίκηση.

Αισχύλος

Άπαξ κι ιδώ πάνω στον τάφο μου
κάνα επίγραμμα του είδους
« Πολυβραβευμένος τραγικός ποιητής »
ή καμιάν άλλην επιτύμβια κομπορρημοσύνη,
μα το Δία, θα φουρκιστώ.

Φτάνει και περισσεύει
να γραφτεί:
« Πολέμησε στον Μαραθώνα ».

Το μέγα γέρας!

Περικλής

Παρθενώνας, Προπύλαια,
Ωδείο, κληρουχίες
τίποτα μπρος στα θεωρικά
- καράτια του « χρυσού αιώνα ».
(Θέατρο κι οι φτωχοί να βλέπουν·
αν δεν σιτίζονται καλά,
τουλάχιστον να θεατρίζονται).

Ύπατα αξιώματα,
νικηφόρες εκστρατείες
τίποτα μπροστά στον « Επιτάφιο »
- ύμνο στη δημοκρατία.

Συμπόσια, Ανθεστήρια,
Παναθήναια,
χορηγίες,
Εκκλησία του Δήμου
τίποτα μπρος στο φοβερό λοιμό
που σάρωσε τα πάντα.

Σωκράτης (1)

Καθώς παιζότανε, λέει,
η αριστοφάνεια κωμωδία
που σε ρεζιλεύει,
καθόσουνα στο θέατρο
μπροστά - μπροστά
και μ' όλη σου την άνεση
χαιρόσουνα το θέαμα
του διασυρμού σου.

Μάλιστα, πότε - πότε
πεταγόσουνα απάνω
και, ξύνοντας τη φαλάκρα,
γύριζες την κεφάλα σου
προς το φιλοθεάμον κοινό
για να βλέπει τη φάτσα σου
και να γελάει πιο πολύ,
να ξεκαρδίζεται.

Τι' τανε, δάσκαλε, κι αυτό:
το παραινετικό
« Γνώθι σ' αυτόν »
ή το μοιρολατρικό
« Ματαιότης ματαιοτήτων,
τα πάντα ματαιότης »;

Σωκράτης (2)

Δάσκαλε, γιατί μουλάρωσες
κι αρνήθηκες να δραπετεύσεις
από το σπήλαιο - φυλακή
και κάθισες να πιεις το κώνειο
που παγώνει και νεκρώνει το κορμί;

Αφού οι μαθητές σου
είχανε σιγουρέψει την απόδραση
με το δοκιμασμένο όπλο
της εξαγοράς...

Μάλλον, ήθελες έτσι ν αναιρέσεις
τον αιωρούμενο ψόγο:
« Δάσκαλε που νόμο δίδασκες
και νόμο δεν εκράτεις ».

Σωκράτης (3)

« Εν οίδα, ότι ουδέν οίδα ».
Η μεγαλύτερη κουβέντα
που έχει ειπωθεί μέχρι σήμερα
από ανθρώπινα χείλη.

Δεν είναι καύχημα σεμνοτυφίας.
Είναι απαύγασμα σοφίας.

Δεν το' πε για να μας μειώσει,
μα να μας προσγειώσει.

Γνώση σημαίνει προπαντός
επίγνωση.

Άπειρο το άγνωστο.
Σταγόνα στον ωκεανό
η ανθρώπινη γνώση.

Και να μη μας παριστάνει
ο γυμνοσάλιαγκας
ο άνθρωπος
τον παντογνώστη!

Δημοσθένης

Με σιδερένια θέληση
κι ένα χαλίκι
ξεπέρασε τον τραυλισμό
και μάγεψε
την Εκκλησία του Δήμου
με τις δημηγορίες του,
προπάντων τους Φιλιππικούς.

Έμμονη ιδέα του
η δημοκρατία
κι η ανεξαρτησία
των ελληνικών πόλεων.

Δεν τον επτόησε
μήτε η ήττα στη Χαιρώνεια,
μήτε η καταστροφή των Θηβών.
Μια ζωή πολέμιος της τυραννίας.

Η πόλη της Παλλάδος πρώτα τον εστεφάνωσε
με κότινο χρυσό
κι ύστερα τον « ετίμησε »
με φυλακή και εξορία.

Οι εχθροί του τελικά
τον καταδίκασαν σε θάνατο.
Μα δεν τους έκανε τη χάρη:
πήρε δηλητήριο.
Ήπιε κι αυτός το κώνειο
που έκρυβε μες στον κονδυλοφόρο.

Αλίμονο,
είχαν αλλάξει άρδην οι καιροί:
τα βουνά κατέβαιναν,
τα κόπρανα ανέβαιναν!

Διογένης

Δεν είχες γρόσια,
μα είχες γλώσσα.

Σαν στήθηκε μπροστά σου
ο τρανός κατακτητής
και ρώτησε μ' ευμένεια,
πλην υπεροπτικά,
« Τι θα' θελες από μένα; »
τ' αποκρίθηκες κοφτά:
« Να κάνεις στη μπάντα,
γιατί μου κρύβεις τον ήλιο ».

Κυνικός ή απερίσκεπτος;
Μάλλον, ολύμπιος,
αφού δεν είχες τίποτα να χάσεις·
ένα πιθάρι όλος σου ο κόσμος.

Ήξερες πως κι ο πιο τρανός
κατακτητής
το μόνο που μπορεί να κατακτήσει
τελικά κι οριστικά
είναι, το πολύ, δυο μέτρα γης·
όσο μετράει το μπόι του.

Θα του το πούνε παραΰστερα
κατάφατσα κι ωμά
οι γυμνοσοφιστές Ινδοί.

Ωστόσο, κέρδισες κάτι το διαχρονικό:
την υστεροφημία.

Αρχιμήδης

« Μη μου τους κύκλους τάραττε »,
τρισκατάρατε!

Σε ποιον το λες:
στον άξεστο Ρωμαίο στρατιώτη;
Σωθήκαμε!
Πού σκαμπάζει αυτός
απ' « αρχιμήδειον αξίωμα »
και διαφορικό λογισμό;

Μα και χιλίαρχος αν ήταν
ή εκατόνταρχος
τα ορνιθοσκαλίσματά σου στην άμμο
θα λογάριαζε, θαρρείς;

Με το σπαθί του σου βούλωσε για πάντα το στόμα.

Κι όμως η κραυγή σου
μεσ' από κείνο το λουτρό
στις Συρακούσες αντιλαλεί στην οικουμένη ακόμα:
« Εύρηκα, εύρηκα! »

- Αλήθεια, τι ευρήκες, εφευρέτη μέγα;
- Βρήκα τον τρόπο
να βουλιάζουμε την άγνοια
στη γνώση!

Μέγ' Αλέξανδρος (1)

« Πρόσεχε τον προσωπικό σου γιατρό »,
του' γράψε φίλος άγνωστος,
« πάει να σε ξεπαστρέψει
με βότανα φαρμακερά ».

Κι εκείνος, απαθέστατος,
ωσάν να μη συνέβη τίποτα,
με το' να χέρι δίνει
στο θεράποντα γιατρό
την ανώνυμη κακόβουλη επιστολή
και με τ' άλλο
χύνει στο λαρύγγι την κούπα
με το θανατηφόρο, μπορεί, φάρμακο.

Της νιότης επιπολαιότητα
ή της ψυχής γενναιότητα;

Μέγ' Αλέξανδρος (2)

Το' γραψεν αυτόπτης μάρτυρας:
« Σαν βρέθηκε στην έρημο
- μόνο γι' αυτόν –
λίγο νερό,
εκείνος ρώτησε με χείλη διψασμένα:
- Φτάνει για όλο μου το στράτευμα;
- Όχι.
- Τότε να μου λείπει!
Κι έχυσε στην καφτήν αμμουδιά
το ζωογόνον ύδωρ
από το προσφερόμενο κράνος,
μπροστά στα έκθαμβα
και θολωμένα από τη δίψα
μάτια των στρατιωτών ».

Θα μπορούσε ν' αναφωνήσει
ο ιστορικός:
« Στρατηλάτης και ψυχών
όχι μοναχά κορμιών! ».

Απελλής

« Απελλής εποίει»
υπέγραψε τους πίνακές του
κι όχι « εποίησεν »,
ως είθισται.

Όχι πως ήταν τελειοθηρικός,
ο άνθρωπος.
Απλούστατα, εγνώριζε καλά
πως το μαστόρεμα στην τέχνη
δεν έχει τελειωμό.

Χίμαιρα
κι άπιαστο πουλί η τελειότης.

Κι ας χλιμιντρούσε ο Βουκεφάλας,
βλέποντας στο πανί το είδωλό του
που εκείνος είχε ζωγραφίσει.

Διγενής Ακρίτας

Η γροθιά του ράγιζε βράχο.
Το ρόπαλό του έβγαζε κρότο – βροντή.

Νεαρός σαν τον Αχιλλέα.
Κραταιός σαν τον Ηρακλή.
Ένδοξος σαν τον Αλέξανδρο.

Πρόμαχος της Βασιλεύουσας
Στις εσχατιές του Πόντου
Και της Καππαδοκίας.

Πολέμαγε με τους ακρίτες του
Σαρακηνούς και απελάτες.

Πάλευε σώμα προς σώμα
Και με το Χάροντα ακόμα.

Σύμβολο του ελληνισμού.
Τραγούδι στα χείλη του λαού.

Κάποιος τον είπε Τραντέλληνα
(τριάντα φορές Έλληνα).
Και με το δίκιο του…

Κολοκοτρώνης

« Καλύτερα να μας ακούν
παρά να μας βλέπουν ».

Ήξερες εσύ τι έλεγες.
Άσ' τους να φαντάζονται το καλύτερο,
να βάζουν με το νους τους ό,τι τους αρέσει.

Η μέσα αρματωσιά
(απαντοχή κι αποκοτιά)
δεν φαίνεται.
Η έξω φορεσιά
(φουστανέλα λερή
και κακομουτσουνιά)
φαίνεται.

Σίγουρα, τα φαινόμενα απατούν.

Λαμπρότερη κι απ' την ανδρεία σου
η θυμοσοφία σου.

Γι' αυτό και σε τιμήσαμε
με παρανόμι - δοξαριά:
ο Γέρος του Μοριά.

Καραϊσκάκης

Πεφτάστερι κι η ζωή·
φέγγει για μια στιγμή
και χάνεται στα πέρατα,
σβήνει στην απεραντοσύνη.

Μα η δική σου η ζωή,
της καλογραίας γιε,
άστραψε σαν την κόψη του σπαθιού,
ξεσκίζοντας το σάβανο
της άραχλης σκλαβιάς·
αστροπελέκι
και πυρπόλησε καρδιές
με τον καημό της λευτεριάς,
τη θέληση γι' αγώνα.

Το βόλι που σε θέρισε
μας λάβωσε κι εμάς.

Όχι σε δρόμους και πλατείες,
κατάκαρδα
σου στήσαμε μνημείο άυλο
και για τούτο άφθαρτο.

Μακρυγιάννης

Οι ανοιχτές λαβωματιές σου,
στρατηγέ μου,
τα πιο λαμπρά παράσημα
τ' αγώνα.

Κι ας καταντήσαν οι αγωνιστές
διακονιαραίοι.
Κι ας πνίγει ακόμα τ' άδικο
το δίκαιο.

Μια φορά, εμείς από το τσόφλι
βγήκαμε...

Γι' αυτό, όταν μας εύρει το κακό,
μνημονεύουμε Μακρυγιάννη
και μνημονεύουμε Βλαχογιάννη,
καθώς μας ορμηνεύει ο Ελύτης.

Ασπασία

Πολυτάλαντη κόρη της Μιλήτου,
« εταίρα περικαλλεστάτη και ευφυεστάτη »,
ενώ οι άλλες έμεναν κλεισμένες
στα δώματά τους,
εκείνη άνοιξε διάπλατα το σπίτι της
στο « κλεινόν άστυ »
και το' κανε εντευκτήριο
της φιλοσοφίας, της καλλιτεχνίας,
της ρητορικής και της ποίησης.

Εδίδαξε στον Περικλή την τέχνη της ρητορικής
και του ενέπνευσε τον « Επιτάφιο ».
Ακόμα και στον ειδήμονα Σωκράτη
δίδαξε τη θεωρία περί έρωτος.

Ως « έτερον ήμισυ »,
συνέβαλε κατά το ήμισυ
στη δημιουργία του « χρυσού αιώνα ».
Μούσα μαζί και κοινωνός.

Ξανθίππη

- Μάθε, γυναίκα,
πως της Ακαδημίας οι διδάσκαλοι
μ' ανακηρύξανε
σοφότερον όλων των ανθρώπων.
- Αλήθεια! αναφωνεί η δύστροπη γυναίκα,
που για λίγο καλοσύνεψε
κι απ' το λαιμό του
με ορμή κρεμάστηκε
να τον φιλήσει.

Μα το μετάνιωσε γοργά·
συνήλθε, κλότσησε,
έφτυσε καταγής
και στρίγκλισε:

- Και το' χάψες, ανόητε;
Σάμπως εκείνοι έχουν πιότερο μυαλό...
Σιγά!
Ίδια ρεμάλια μ' εσένα.
Πάρε τον ένα
και χτύπα τον άλλο!

Όλα σχετικά λοιπόν, ω Σώκρατες.

Κασσιανή

« Η εν πολλαίς αμαρτίαις περιπεσούσα γυνή ».

Μήτε η πρώτη ήσουνα,
μήτε κι η τελευταία
αμαρτωλή.

Αιώνια γυναίκα
με μύρια πρόσωπα κι ονόματα:
Εύα, Φρύνη, Κλεοπάτρα, Σαλώμη,
Θεοδώρα, Μαγδαληνή...

Τουλάχιστον, εσύ ανένηψες
και κλείστηκες σε μοναστήρι.
Από τα καλλιστεία
για νύφη διαδόχου
στον οίκο του Θεού
ικέτισσα.

Παλλακίδα « μετανοούσα »;
Εμείς σε ξέρουμε
ποιήτρια και μελωδό.

Ένα σου τροπάριο
υπεραρκετό
για την άφεση χιλίων αμαρτιών.

Μπουμπουλίνα

Μπουμπουλίνα Λασκαρίνα,
πώς να μη λαχταράς τη λευτεριά,
αφού γεννήθηκες στη φυλακή!

Χήρα πια, με έξι ορφανά,
ορθόπλωρο
στο κύμα να κρατάς
τον « Αγαμέμνωνά » σου
μες στον Αργολικό,
μπροστά στις πύλες του Ναυπλίου.

Και στην Τριπολιτσά
πρώτη στην άλωση
μ' ένα γιουρούσι.

Σε θάλασσα και σε στεριά
μπουρλότο και στα τόπια φωτιά!

Και μετά...

Η σφαίρα που σε σκότωσε
να' ταν αδέσποτη
ή την εφύτεψεν ο φθόνος;

Μαντώ Μαυρογένους

Κόρη της λευτεριάς.
Καντήλα της παρηγοριάς.
Εικόνισμα της ομορφιάς.
Προσάναμμα της πυρκαγιάς.
Αποκαΐδι της αποκοτιάς.

Βαλαντωμένη Μαντώ,
φεγγοβολή σε ουρανό μουντό,
απόψε, μάτια μου, βγες απ' το βιβλίο
της Ιστορίας,
κατέβα λίγο από το βάθρο
της αθανασίας,
να σεργιανίσετε μαζί
με το Δημήτρη Υψηλάντη,
καβάλα και πεζή
(πρίγκιπας - Αταλάντη)
στο θρύλο της φιλοπατρίας·
Ναύπλιο κι Αρκαδία.
Απόπαιδα του Δία,
πλεγμένα σαν κληματαριά
στα κλώνια και τ' αλώνια
του Μοριά.

Αμάραντο λουλούδι.
Μεθυστικό τραγούδι.
Πύρινη αμαζόνα.
Καύχημα του αγώνα.

Ηλέκτρα Αποστόλου

- Πώς λέγεσαι;
- Ελληνίδα.

Απάντηση που δεν περίμενε
ο δήμιος ανακριτής.
Συγχύζεται, εξοργίζεται ,
και σε πετάει στ’ ανθρωπόμορφα θεριά
να σε κατασπαράξουν.

Βγήκε από το μνήμα της
η συνονόματος σου η αρχαία
και καρτερεί στα ξάγναντα
να σε καλωσορίσει.

Ξοπίσω σου, το αίμα σου
μια κόκκινη κλωστή
που δένει αρμαθιά
το χτες, το σήμερα, το αύριο.

Σουκατζίδης

Ευκαιρία μοναδική
να σ' αφήσουν,
μπροστά στο εκτελεστικό απόσπασμα,
να διαλέξεις ζωή ή θάνατο
κι εσύ να βάζεις όρους:
ή κανείς άλλος στη θέση μου
ή εγώ ο ίδιος.

Στην άρνησή τους,
αγέρωχος,
πηδάς τ' απύθμενο χαντάκι
που χωρίζει τη ζωή
από το θάνατο
και παίρνεις ίσια το στρατί
τ' αγύριστο, το δίχως τέρμα.

Κι ήτανε πρωτομαγιά
κι ήσουνα στην ηλικία του Μάη...

Το βαρύ τίμημα
της λευτεριάς,
της λεβεντιάς
και της τιμής τ' ανθρώπου.

Μπελονιάννης

« Ο άνθρωπος με το γαρίφαλο ».
Επωνυμία - τίτλος τιμής
και κότινος αμάραντος.

Λες κι έπηξε τ’ αδικοχυμένο
αίμα σου
κι έγινε κρίνος άλικος
που στιγματίζει μισαλλοδοξία,
μικροψυχία κι αδικία.

Όπλο ακαταμάχητο
ένα λουλούδι στο πέτο.
Κατάφαση ζωής.
Συμβολισμός ανώτερος
απ' τον ηρωισμό.

Πλουμπίδης

Έτσι κι αλλιώς
για φίλους κι εχθρούς
ήσουνα πια προδότης.
Όμως εσύ, αγύριστο κεφάλι,
εκεί, το ίδιο βιολί:
« Τιμή μου η τιμή του Κόμματος ».

Προδομένος
κι ολομόναχος,
στο Χάροντα ενέχυρο κατέθεσες
την υστεροφημία.

Ο μεγαλύτερος ηρωισμός:
να μη προδώσεις,
όταν όλοι σ' έχουνε προδώσει.

Κι όμως, η πίκρα μένει
μετέωρο παράπονο...

Καζαντζάκης

« Δεν φοβούμαι τίποτε.
Δεν ελπίζω τίποτε.
Είμαι λεύτερος. »

Αυτά διαβάζω πάνω στην ταφόπλακά σου
- εγώ που σε λατρεύω –
και μπερδεύομαι.

Σύμφωνοι, ν' απαλλαγούμε,
μιαν ώρα αρχύτερα,
απ' όλες τις ανθρώπινες αδυναμίες:
φόβο, πόθο, πάθη, μίση, έχθρα, συμπόνια,
αγάπη, ελπίδα, απόγνωση
και κάθε άλλο συναίσθημα
τυραννικό.

Ναι, μα έτσι παύουμε
να είμαστε πλέον άνθρωποι!
Οπότε, ποιο το όφελος;
Λεύτεροι και κούφιοι...

Πρώτα να γίνουμε άνθρωποι
κι ύστερα, άμα μπορούμε,
υπεράνθρωποι.

Ρίτσος

«Το ντουφέκι είναι συνέχεια του χεριού τους ».
Και μόνο αυτόν το στίχο να' γράφε
και πάλι θα' φτάνε για να τον χρίσουμε
βάρδο των μαχητών της Ρωμιοσύνης.

Γιατί πρέπει να' σαι μεγάλος κυνηγός
για να πετύχεις τόσο σπάνια πουλιά.

Λουντέμης

Ψηλάθε, στης τέχνης τα κάστρα
« Ένα παιδί μετράει τ' άστρα ».

Ανεπανάληπτε Μενέλη,
πού να σε ξεχάσουμε!
Έπρεπε να σε χάσουμε
στης ζήσης τη στερνή στροφή
για να δούμε, οι τυφλοί,
πόσο μεγάλος ήσουν στην ψυχή,
τη σκέψη, το μεράκι, τη γραφή.

Έπαιρνες τη ζωή σπαρταριστή,
λαχταριστή
και τη ζωγράφιζες απάνω στ άψυχο χαρτί
ακόμα πιο σπαρταριστή,
λαχταριστή,
πιο ζωντανή
κι αληθινή.
Κάτεχες να διαλέξεις
λέξεις,
όπως ο μάστορας στουρνάρια
γι' αγκωνάρια,
τον κόσμο σου να χτίσεις·
να τον πλουμίσεις,
να τον γεμίσεις
ονείρατα, λουλούδια και τραγούδια,
οράματα και χτυποκάρδια·
μη μείνει η ζωή μας άδεια.

Γ ια μας «Τα πλοία δεν άραξαν » ακόμα.
Κάποτε θα επιβιβαστούμε
και θα σε βρούμε.
Ξέρουμε τη διεύθυνσή σου,
μα θέλουμε να την ακούσουμε
κι απ' το δικό σου στόμα.
- « Οδός Αβύσσου, αριθμός μηδέν ».
Νεότερον, ουδέν.

Αλέξης Ζορμπάς

Στην Κρήτη κάπου, εκεί
σ' έν' ακρογιάλι λουλακί,
σ' ακούω πάλι
να μουγκρίζεις σα δαμάλι,
χορεύοντας ξυπόλητος στην άμμο,
μ' ανταριασμένο το κεφάλι,
ένα συρτάκι στεριανό
-όχι τον πεντοζάλη –
και μια να κουτουλάς τον ουρανός,
μια να χτυπιέσαι χάμω.

Η ματιά σου φρυκτωρία,
να σκίζει το σκοτάδι
ως τα κατάβαθα του Άδη.
Η λαλιά σου Κασταλία.
Ο λογισμός σου
βιγλάτορας σε πολεμίστρα.
Η ψυχή σου
σε νεκροκρέβατο μοιρολογίστρα.

Και τα χαράματα
(για γέλια ή για κλάματα;)
σε βρίσκουν λαβωμένο
και σωριασμένο
πάνω στο τρίστρατο:
θάνατος, έρωτας, ζωή·
τρίστομη ανοιχτή πληγή
κι άλικο λούλουδο μαζί.

Αγάντα, μη πλαντάξεις!
Να βαστάξεις,
ώσπου να φέξει,
Ζορμπά μου εσύ, Αλέξη.

Υστερόγραφο

Κάποια μέρα,
θα καμωθώ τον πεθαμένο,
μόνο και μόνο για να δω
πόσα παινέματα
θα γράψουν και θα πουν,
εκ των υστέρων,
για την αφεντιά μου.

« Ήταν καλός κι ήταν γλυκός
κι είχε τις χάρες όλες... »

Κι όταν « αναστηθώ »,
θα τους κοιτώ
και θα κρυφογελώ
που τώρα μετανιώνουν,
τη γλώσσα τους δαγκώνουν
και με μουντζώνουν.

Είχανε, βλέπετε, πεισθεί
πως μ' είχανε ξεφορτωθεί.

Βεβαίως,
« ο αποθανών δεδικαίωται »,
αφού πια ξεμπερδέψουμε με δαύτον.

Περιεχόμενα

Προλόγισμα
Οδυσσέας
Αίσωπος
Αισχύλος
Περικλής
Σωκράτης (1)
Σωκράτης (2)
Σωκράτης (3)
Δημοσθένης
Διογένης
Αρχιμήδης
Μέγ' Αλέξανδρος (1)
Μέγ' Αλέξανδρος (2)
Απελλής
Διγενής Ακρίτας
Κολοκοτρώνης
Καραϊσκάκης
Μακρυγιάννης
Ασπασία
Ξανθίππη
Κασσιανή
Μπουμπουλίνα
Μαντώ Μαυρογένους
Ηλέκτρα Αποστόλου
Σουκατζίδης
Μπελογιάννης
Πλουμπίδης
Καζαντζάκης
Ρίτσος
Λουντέμης
Αλέξης Ζορμπάς
Υστερόγραφο